

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, öv. Fried Józsefné uró házában, hová a kéziratok címzendők.</p>	<p>Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mértékelt árjegyzék szerint számít.</p>
--	---	---

Utcai világítás.

A szomszédos Hód-mező-Vásárhely törvényhatósága egész komolyan és behatóan foglalkozik immár az utcai világítás kérdéssel és a városi tanács asztalán több gázgyár, köztük a bécsi gázvilágítást berendező részvénytársulat ajánlata is fekszik, hogy alapját képezze egy beható szaktanulmánynak: mennyiben volna immáron indokolt a fogyasztókos világító petróleumlámpáknak gázlánggal vagy egyéb világító lámpákkal leendő felcserélése?

A szomszédváros ezen akciója mintegy felkelti figyelmünket, hogy mi is tanulmányozzuk kissé az utcai világítás kérdését, foglalkozunk annak különféle módjával és felvessük a kérdést: vajon nem-e időszerű volna már nálunk is komolyan gondolkodni a halványan pislogó petróleum-mécsesek kasszálásának és egy ennél alkalmasabb éjjeli világító hálózat berendezésének eszméje fölött?

Köztudomású, hogy Szentés város főkapitánya maga is tanulmány tárgyává tette ezt a kérdést. Őszekötetésbe lépett több várossal, ahol ez idő szerint már vagy gáz, vagy villamvilágítás van meghonosulva, bekérte az adatokat mindenikről, hogy lássa: melyik mibe kerül? gyakorlatilag melyik a megfelelőbb? melyiknek a fénye egyenletesebb és lámpásoként mennyi egyiknek vagy másiknak az évi fenntartási díja?

Látni való, hogy a főkapitány egészen gyakorlati oldaláról fogott hozzá a kérdés tanulmányozásához, mert kiinduló pontja nem az a merev idea, hogy petróleum világításunkat okvetlenül gázzal kell felcserélnünk, hanem számot vet a villamosság rohamosan fejlődő kérdésével s csak abban ragaszkodik szorosan egy fiksz ponthoz: hogy szakitanunk kell immár a régi rendszerrel, kasszálnunk a fogyasztókos s a mellett még is költséges petróleumvilágítást, hogy — lehetőleg ugyanannyi költséggel — jobb, megfelelőbb világító hálózatba vonjuk be utcáinkat.

Nem volt még módunkban tüzeten betekinteni a főkapitányi hivatalhoz ilymódon beérkezett különféle adatokat. Nincs tudomásunk arról: ezen adatok szerint melyik neme az utcai világításnak, a gáz vagy villam-e az olcsóbb és célszerűbb egy vagy más helyen s ha dacára ennek a kérdéssel foglalkozunk, tesszük ezt pusztán a helyi érdekekre és viszonyokra való tekintettel, melyek elég megzöt nyitnak a komoly elmelkedésnek.

Kiinduló pontunk ugyanaz, ami a főkapitányé. Évente csaknem 6000 ftba kerül a silány petróleumvilágítás, sőt — mert fél uton meg nem állhatunk és évente újabb meg újabb lámpák felállítása válik szükségessé, tagadhatatlan, hogy az éjjeli világítás költségei állandóan emelkedőben lesznek mindenkor.

Kell, hogy ezt fontolóra véve ha nem szakítunk is mindjárt a régi és ma már kezdetleges rendszerrel — idején tanulmányozzuk az utcai éjjeli világítás kérdését és nyilt megbeszélés tárgyává tegyük e közérdektű ügyet, amelynél megengedjük hogy van számos fontosabb is, mely javításra vár, de a mely még is eléggé megérett ahöz, hogy hirlapi megbeszélés tárgyát képezze.

Hódmező Vásárhely város tanácsi asztalán két gázgyári vállalat ajánlata fekszik; az egyik a már említett bécsi részvénytársaságé, a másik egy augsburgi társaságé, mely utóbbi Ujvidéken és Szabadkán rendezett már be gázgyárakat.

Az első ajánlattevő társulat nem ajánlkozik a gázvilágítás üzemben tartására, csupán berendezésére és ahogy a V. és V. című lapársunk kimutatja, ezen ajánlat olyan költséges, hogy eltagadására gondolni sem lehet.

Más azonban az augsburgi társulat ajánlata. Ez maga ajánlkozik a gyár felállítására és üzemben tartására, a vállalat életképességéről azonban csak az esetben vállal kötelezettséget, ha legalább 314 utcai és 900 magánlángra lehet számítani. Ez esetben egy-egy láng után óránként 1.7 tized krajcárt számítva, Vásárhely világítása, évente 628 ezer órát számítva, 10,676 ftba kerülne.

Látni való, hogy ez nem valami elvisselhetetlen költség volna Vásárhelyen,

TÁJÉKOZTATÁS.

A Gentri vér.

— Rajz. —

Írta: Nagyné Szűcs Rebeka.

(Folytatás és vége.)

És Mózi egyrészt örült is, hogy megszabadul ezektől az ócska holtmiktól, sőt meg a bútorokból is megengedte, hogy válogásának. Ugyis minden ujdomatuj jön ide és teljesen át fogja ő alakítani ezt a csendes bagolyfészket, melyről már nagyobb részt lehullott a vakolat és a vöröstégla csakúgy virit kifelé a falakból, a hol még be nem futotta a komló és az örökzöld.

És Kalmukyék csak bámulták, hogy ez a vasszív ember most ilyen engedelmes! Oh, az a vasszív most (ökéletesen ellágyult és alig gondolt másra, mint arra, hogy meg fog örülni az asszony, Régike, meg a leányok Szálka, Malika, ha megtudják, hogy a Kalmuky-kastély az övék lett! Hát még az Izidor gyerek, aki Pesten jogászokodik! Hah! Ez meg már örömben még a nevét is rögtön megmagyarosítja! És úgy is lett, mert néhány hét múlva Schwarz Izidor új

új névjegyet nyomtatott, melynek balszögletében a Kalmuky-kastély homlokzatán levő nemesi címer díszelgett és alatta ez a név:

Akkortáiban nagy port vert fel Mező holdason az a hír, hogy Székely kereskedőné két szobával nagyobbította a lakását, mert szüleit magához vette, akikkel pedig soha sem volt jó viszonyban, mert a büszke mama sohasé rokonszenvezett azzal a szegletes modorú igénytelen szatócsossal, akinek alacsony származása ő szerinte nagy homályt vetett a Kalmuky-család ősi nevére.

És ime most mégis ezekhez szorultak, mert valamennyi gyerektük közül ezek hívták őket legszívesebben és az igazat megvallva,

valamennyi között ők állanak a legjobban! Mert rövid tíz év alatt az igénytelen szegletes modorú Székely Gábor egyike lett Mezőholdas legtekintélyesebb kereskedőinek.

Mikor a nagyságos mama megérkezett, már első nap migrént kapott a petroleum, fűszer, kocsikenőcs stb. szagtól, amit a kereskedő-segédék magukkal hoztak, mikor ebédelni jöttek. És ebédután pedig sértődve jelentette ki, hogy ezek a neveietlen fiúk még kezét sem csókolnak a háziasszonyuk ebéd után! . . .

És így tovább, mindennap talál valami kifogásolni valót. Unokáit már rászoktatta, hogy magázzák egymást és a mamát per-tu nagyságos mamának, ötlet pedig nagyságos nagymamának szólítsák! Mire Székely Gábor bosszankodva jegyzi meg olykor . . .

— Óh, mire nem képes ez a gentri vér! Kalmuky Dénes ur pedig rövid idő múlva általános szeretett és tisztelt tagja lett a mezőholdasi kaszinó napos vendégeinek, kik csak akkor mulatnak jól, mikor az öreg szikrázó éleicit hallgatják.

Majd őseinek dicősegeről és a régi jó időkről mesél nagy tüzrel, hévvel. Olyan kor úgy tetszik neki mintha hevesebben

a hol a silány petróleumvilágítás is többé kerülne időszert 8000 frtnál.

De egy nagy hátránya van ennek az ajánlatnak. Az, hogy Vásárhely közönsége nem biztosíthat 900 magánlángot s hogy ez a kontemplált 314 utcai lámpa nem képezvén teljes világítási hálózatot, sőt — mint idézett lapársunk kimutatja, a város területének alig egy ötödét hálózva be, egyrészt még mindig fennforogna annak a szüksége, hogy a külsőbb területek utcáit továbbra is petróleummal világítsák, másfelől meg, magának a gázvilágításnak tovább fejlesztése, a város óriási területénél fogva, rendkívül költséges volna.

A vásárhelyi ajánlatokból könnyen levonható városunkra is a következtetés. De előttünk áll ezenfölül Szeged példája is, ahol a gázvilágítás már mintegy két évtized óta meghonosult, anélkül, hogy a város ropant területét teljesen behálózni lehetne, úgy, hogy külvárosi utcáin ma is petróleumlámpák pislognak, sőt a szélső utcákon az sem.

Az alföldi városok, köztük Szentes is, e részben egyvívásuk.

A gázvilágítást a csőhálózat fölöttébb költséges lerakása teszi mesésen drágává s e körülmény önkénytelen arra utal, hogy annak mellőzésével a villamvilágításnak adjunk előnyt, azzal foglalkozunk komolyabban.

E villamvilágítás első feltétele, a központi telep. Innen indul ki a vezeték, hasonlatos a táviró vagy telefonvezetékhez, egyszerű elszigetelt sodrony, amely egy-egy ivlámpához fut.

A telep felszerelése fölöttébb költséges, de annál kevesebb költséggel jár a vezeték és ivlámpák felállítása és a világítás továbbfejlesztése.

E mellett egy ivlámpa lángjának fénye sokkal intenzívebb, sugárköre sokkal nagyobb, mint a gázlámpásé, úgy hogy minden 3 gázláng körülbelül 2 ivlámpa fényének felel meg, tehát kevesebb lámpa felállítása válik szükségessé.

A Vásárhelyre beérkezett adatok

szert 341 utcai és 659 magánláng mellett egy gázgyár 51 vaggon szentet fogyaszt, ennél több, sőt talán ennny sem szükséges a villamvilágítás telepének üzembentartására és minthogy ennél fölösleges a drága fekete kőszén alkalmazni, amelynek vaggonja 180 frt, hanem jó minőségű kistereineit vagy salgó-tarjánit kőszén is megfelel a célnak: világos, hogy az esetben, ha mindjárt 51 vaggonnal fogyasztana is a telep és vaggonját 84—86 frtba számítjuk helyhez szállítva, maga a közvetlenül előállítási költség nem haladná meg 341 utcai és 659 magánlángnál a 4500 frtot, mihez még a személyzet és az évi javítás: költség kiadásait is hozzászámítva, utcai világításunk semmi esetre sem kerülne sokkal többre, mint amennyit már most kiadunk a nyomortárságok petróleumvilágításra.

Igaz, hogy a központi telep berendezése fölöttébb költséges s minthogy a város magánvagyonnal vagy tőke fölött nem rendelkezik: úgy ennek, valamint az egész berendezésnek költségeit egy amortizációs költséggel kellene fődözönnök.

Ne állassuk magunkat túlzott reményekkel, de keressük mégis reális alapját annak: mi bevétel szorgalmára, a világítási vállalatból, ezen amortizációs kölcsön fődözéteül?

Azt hisszük, nem túlozunk, ha feltételezzük, hogy részint üzletekben, részint magánlakásokban összesen mintegy 400 villamos lámpát kontemplálunk. E magánlángok után óránként 2 krt számítva, feltéve, hogy mindenik naponta 3 óráig át világít évi átlagban, ez összesen 438.000 órát adna, vagyis, 2 krjával számítva, évi 8760 fitot, ami 125—130 ezer frt 50/0-os kölcsön 20/0-os évi amortizációjának felel meg.

Ha tekintetbe vesszük, mennyi építkezést meg egyéb felszerelést, mennyi költségvetés alagszóvezést vesz igénybe egy gázgyár és világító vezeték felállítása, ha figyelemre melatjuk, hogy a Vásár-

hely város tanácsai asztalán fekvő bécsi ajánlat 341 utcai és 659 magánlángot véne számításba, ennek dacára 124 ezer forinttal ajánkozott az egész telepet és hálózatot kiegyíteni — bizonyosra vehetjük, hogy ennél többbe a villamvilágítás központi telepének és a vezetéknek előállítása sem kerülne nálunk — ez pedig amortizációsánlis fedezetét találná a fent kimutatott jövedelemben.

A kérdés elég fontos. Tanulmányozzák behatóan, akiket illet és cselekedjenek a szerint.

Ipartestületi közgyűlés.

A helybeli ipartestület évi rendes közgyűlése e hó 19 é. u. 2 órákor tartotta meg saját hivatalos helyiségében, az ipartestületi tagok nagy érdeklődése mellett. A közgyűlés rendes tárgyján kívül, melynek példál az előelőki jelentés, számadások megvizsgálása és költségvetés, mint a nagyobb fontosságú kell megemlíteniük azt, hogy a közgyűlés nagy szótörősséggel elhatározta a csizmadia ipartestület háza megvételét s alkudozás, valamint a szerződés egyéb feltételeinek megállapításával járó teendőkkel a testületi előjáró-ágot birta meg.

Ezzel tehát egy rég érzett szükség talált kielégítést és egy régen vajdó ügy megoldást s az ipartestület végre saját otthonra teend szert.

Borbély Lajos ipartestületi tag s alelnök indítványára pedig elhatározta a közgyűlés, hogy elszegényedett s elyonorodott ipartestületi tagok segítségébe végett *szegély-pénztárt* alapít, melynek szabályai kidolgozásával szintén a testületi előjáró-ágot birta meg a közgyűlés. E nemes eszme felkarolásával és megvalósításával azonban úgy igen szép emberbaráti intézményt létesít az ipartestület, másrészt létele céljai közül egyet megvalósít s az ipartörvény által alkotott eme testületet hivatást ezzel is keltetési, miért is úgy az indítvány, mint a megvalósítás a legszebb kötelesség-telejesítés.

Igen fontos tárgya volt ezen közgyűlésnek az elnök és előjárósági tagok választása. A választás minden társadalmi intézményben kérészetlenül felkelti az érdeklődést az illetőkben s így már ez okból az ipartestületnél sem lehet csodálkozni, ha tárgyában nagyobb érdeklődést tudott kelteni.

Azokban tekintettel arra, hogy az ipartestületben a választás mozgalmá, mivel év-

luktetne ereiben a vér. Hővér hajszálai szinte égfel merednek, alakja kiegyenesedik. És az 50 krajcár napi zsebpénzzel éppen olyan büszke méltósággal előköi hallgatói közt, mint hajdanában, mikor a főispáni székből üve egy egész vármegye sorsa volt kezében letéve!

És míg beszél, a hegys bajszú nyugalmozott kapitány, oda sugja egyik szemüvegének is, a másiknak is:

— Milyen igazi gentri-vér az öreg!

Anatóliai képek.

Dr. Kunos Ignácztól.

E címmel rezevi meg jó nevű orientálistánk legújabban megjelent könyvét. A nő a kisázsiai török népeletet ismerteti. Különösen Brussa, Szmirna, Ajdin vidéket és Angora síkságát. A tudományos akadémiába hatós támogatása mellett sikerült a szerzőnek, hogy a török népyelvhez s különböző nyelvjáráshoz, és a nyelvjárásokban nyilatkozó szellemi élethez adalékokat szerezzen. Nyelvtudón kívül a költészetüket is ellette a nép ajkáról és míg ez a legfényesebben sikerült, tág tere nyílt a valódi törkmenek észjárásába, gondolkodásmódjába és kedélyük benső világába bepillantást nyerni. A dalokat ritmusokban fordította le, az

eredetinek megfelelő szótagszámmal és rímekkel, aminek inkább a nyelvi hűségére mint a költői szépségre törekedett. Dalokból a ritmikusanabbakat vette át és mondákból, különösen azok közül válogatott, melyekből a magyar vonatkozások előtérben állódnak. Ilyen a magyar arany eredetéről szóló kisázsiai monda és az a néprige, melynek mássa a magyar „Joka ördög” mesejében van meg.

A következőkben közöljük mutatdól: „A törkmen leány és bej fiu balladáját.”

Régi időkbel való e történet, mikor még bégek uralkodtak volt Kisázsianban. A történet előadására két leány válik ki az asszonyok köreiből és szembe állanak egymással, az egyik férfianak öltözködik, a másik meg törkmen leánynak. Zobjek süveget (Zobjek törzs Ajdin vidékén) tesz a férfi leány a fejére, pisztolyt dug az övébe és úgy énekel a törkmen leány meg a bej fiu balladáját. Elebb a történetet mondja el a két leány és csak köze közebe váltogatja vers, ott, ahol drámiabb a tárgy és lendületesebb a meseje. Es így kezdenek a beszédhez:

„Törkmen házba szegődött el egyszer az ifju. A törkmen bej gazdag ember volt, az ifju meg szegény, akár az ágról szakadt. Egész nap a gazdája nyáját legeltette és oly szorgalmasan végezte munkáját, hogy megkedvelték az egész házban. Még a bej leánya is szemet vetett a betyke legényre. Hacsak szerét ejthette, lenézett hozzá a kert udvarába és úgy egymáshoz szoktak,

mint a tülemile a rózsájához. Igazi örökmén szenvedélytel szeretete az ifju legényt. Ha kivánczik egyszer a szolgatagény és kéri a bej gazdáját, hogy szűt őt szeretni megállítani, engedje el egy pár hónapra Belegyezet a bej a kérésbe és amny pénzű adott neki, hogy gazdagga tette vele a szűt őt. A leánynyal meg úgy beszél meg, hogy vagy a legény jön el érie, vagy ő maga megy el a legény után. Arra az egyre kéri, hogy soká ne válasson magára. A legény eltávozik és ime elfeledkez otthon a leányról, sőt a szűtői kívánságára meg is házasodik. Hónapok teltek el, csak várja a leány az ifjut. Kapja magát és egy nap összeszedi az ajja kincsét és éjnek idején úgy vágtat el a szűtői háztól. Meg se állott a legények házáig. Oda megy az ifju ablaka alá és így énekel föl hozzá:

„Apán anyám cserbe hagytam,
kincset, gyöngyöt elraboltam,
megsiratlam, elfordultam.
Kajj lovadra bejtem, ifjam.”

Megjéd az ifju a törkmen leány váratlan megjelenésére, azt se tudja hamartjába, hogy mit feleljen neki. A feleségét nem meri említeni, hanem ezzel a kifogással áll elő:

„Édes apád ha megtudja,
katonáit küldi nyomba,
fegyver eltönet kioltja.
Nem mehetek törkmen leány.”

ről-évre előfordul, nagyobb hullámokat nem szokott verni, sőt több éven keresztül megtörtént, hogy első egybehívásokról az ilyen közgyűlés határozatképes számban nem gyűlése a tagok egybe, megtartható sem volt, — az ezáltal választás iránti érdeklődés más fontos okokon alapszik, a mely okok kétségtelenül annak bizonyítékai, hogy az ipartestületi tagok legnagyobb részben, nem a pillanatnyi hatás emerei, de az események és körülmények alaposabb és behatóbb mérlegelői s nem hagyják magukat hangzatos trázások, vagy esetleg csalóka ígéretek által behálózatni.

A közgyűlést megelőzőleg ugyanis egynehány békétlenkedő s a jelenlegi állapotokkal és tehát a vezető személyek iránt táplált ellenszenvök miatt meg nem elégedő egyének, azzal igyekeztek a választásnál előrendő s általuk célbavett újítások minál több pártívet szerezni, hogy a városi képviselőtestület mérnádó egyénei részéről határozott szeléstülést kaptak a tekintetben, hogy ha a jelenlegi élők helyett, kinek a városi képviselőtestületben befolyása nincsen egy a képviselőtestület uralkodó többségének bizalmával bíró egyént választanak meg elnöké, akkor a két 400 frt évi segély minden e-ekre meg fog szavatolni az ipartestület részére. Sőt hirtelen jött, hogy az ipartestületnél magát hangadó vezérferiának hívó egyen — ki még értekezletet is hitt e céllal egybe, — becstelenszával biztosítást volna, a városi képviselőtestületben uralkodó, többség vezérégyéné előtt, a célbavett újítás sikerültét.

Mint a következmény beigazolta, a kivétel családok nemcsak hogy nem használt, de oly határozott ellenszenvvel fogadtott, hogy sokak csupán csak azért jelentek meg a közgyűlésen, hogy az ily módoni korteskedésnek elejét vegyék s beadott szavazataikkal annak sikerültét megakadályozzák.

Bár reánk erősen személyi érdekű volt ezen mozgalom, mert lapunk felelős szerkesztője az ipartestületnek élönke s így az ő személye ellen irányult a mozgalom éle, mindazonáltal nem tehetük, hogy lapunkban helyet ne adjunk a fentebbi megjegyzéseknek, mert a mint egyrésztől megrovandóknak tartjuk — eltekintve a személyektől — az oly irányú mozgalom, amely mindent politikai pártszempontból mérlegel s a mely mindenüvé a politikai korteskodást igyekszik bevinni, másrésztől hírlapiról köteles segítségünk ostromolnia az olyan kortespolitikát, amely egyénnel szemben nem azok önálló érteke, munkássága és kötelesség teljesítése szeriart állit, hanem a szeriart a mint

egyik után több vagy kevesebb hasznót hűzhatni.

A nagy érdeklődés mellett lefolyt ipartestületi közgyűlésen megejtett választás eredménye az lett, hogy a beadott 163 szavazatból elnöké: dr. *Mátéffy Ferenc* 150 szavazattal, dr. *Filó Tihamer* 9 szavazata ellenében az 1891-ik évre újonnan megválasztott. Előjárósági tagokká megválasztottak: *Asztalos iparosok közül: Kolpaszki János, id. Koncz Imre, Szathmári Lajos kispiparosok közül: Tihanyi Ferenc; bogárniparosok közül: V. Szűcs Dániel és Szőke Istvan; csizmadiaiparosok közül: Sós Ferenc, Tanczos Lajos, Juhász Sándor, Kanász Nagy Lajos, Ricz Barn; cipésziparosok közül: Mácsay Lajos és Lévy Lajos; kádár iparosok közül: Bereceli Károly; kalaposiparosok közül: Hunyadi Sándor; kovács iparosok közül: Vass Lajos, Sipriki Sándor; kőművesiparosok közül: Dobócski József; szabóiparosok közül: Borbély Lajos. Kádár Imre, Solti Ferenc, Sulcz Kálmán; szűjgártóiparosok közül: Karai Ferenc; szűcsiparosok közül: Terjék János tináriparosok közül: Kolpaszki Lajos; a többi iparosok közül: Fenyvesi János kosárfűző, Dósi György bádogos, Vass Béla lakatos, Lakos Lajos fűző, Plesznik Antal, kéményszerő mesterak; szárművelők: Kanász Nagy Antal, Dezső Sándor és Kántás Nagy Imre.*

Kérem Szentes város nemes szívű és jólelkű közönségéhez! A magyar szent korona országai veresérszert egytelének szentisí fiókgyesülete feladatát ismeri a sülőkölkedik segélyezni és minden emberbaráti irányban közhazsnú tevékenységet kifejténi.

Nem zárkózunk el városunk szegényeinek segélyezése előtt; sőt e tekintetben jó példavá óhajunk előjárni.

Ithon is gyakorlatni akarjuk az embermentés nagy és szép munkáját!

Városunkban a halálozás a mult évben megdöbbentő mérvet öltött és jóval fölülhaladta a születések számát.

Az elhalálozottak nagy számát nem a halálnak már előhaladottságuknál fogvást előjegyzett koros emberek, nem is a fertőző betegségek elhalálozott gyermekek, hanem a fiatal anyák és ezeknek újszülött gyermekeik adták.

Az államnak védőket adni, az országot erőssé és ellenállásra képessé tenni hivatott legértékesebb emberai anyag pusztul el.

Képzeliük el egy szegény napszamos asszony leiki állapotát, ki napról-napra való munkával tartja fenn magát és legtöbb

esetben sok tagú családját, — mily ketsegebe ejtő gondolatok szállják meg, ha rá gondol azon időre, mikor közel álland istenéhez, midőn anyává lesz, midőn hetekig kénytelen feködni, midőn ő maga és családja éhezni, dideregni fog, s arra sem képes, hogy születendő gyermekének a legszükségesebb ruhadarabokat beszerezze

Képzeliük hozzá sok esetben, hogy a férj hanyag, dologtalan, iszákos; vagy hogy szegény cseled, — kinek meg otthona sücs, — jó ily körülmények közé!

Nézünk be szegénysorsu polgártársaink hajlékába: számtalan esetben látjuk a gyenge, elerőtlenedett anyát hideg, nedves szobában, fojtó, bűzhűd légtörben, szalmaágyon fekvő az éhségtől elgyötörtben, vézna, rozslú táplált, rongyokba burkolt gyermekét tüzelőszer hiányában keblén melengetni.

Elszomorító, szívté facsaró látomány! Számtalan nő ily szomorú kilátás mellett búre vetemedik, saját élete veszelzetésével elveszti gyermekét, mielőtt az megszületnek, vagy ily viszonyok között adván neki élelet, rideg, nyirkos szoba, — életem, táplálék és ápolás hiány miatt itli halálát, ártatlan gyermekével együtt.

Eme igazán szerecséttelenekre hívjuk fel városunk nemes szívű, jó lelki tulajaink, jétkönyei és társadalmi egyesületeink, nőegyleteink nagybecsű figyelmét.

Célunk a gyermekágyas szegény anyáknak és gyermeküknek, a gyermekágy tartama alatt pénz, élelem és az újszülött részére a legszükségesebb ruhaneműek adományozása val és az egyleti orvos részéről segély és gyógyszernek nyújtásával nyomorukat enyhíteni, őket az emberiségnek, a hazának megmenteni, megtartani.

E nemes cél megvalósítása végett fordulunk városunk minden jószívű lakosaihoz: adományok nyújtása iránt.

E fogadunk pénz, vagy ruhaadományokat.

A pénzeket az egyesület pénztárosa: Dósa Béla, gyógyszerészhez, a ruhaneműeket titkárnak: Aradi Kálmán, r.főkapitányhoz eljuttatni és a segélyre szorulókat neveit fiókgyeletünk orvosra dr. Götzl Bertalan tudomására hozni kérjük.

Az adományokat hírlapilag fogjuk nyugtázni.

A jöttel jutalma a szívben honol és a nemes cselekedet önmagában leli jutalmát!

A jószívű adakozók a megmentett anyák és gyermekek hála-imája és istennek áldása kísérendi!

Szentes. 1891. február 20.

Zsilinszky Mihályné, Sarkadi N. Mihály,
főispánné, elnök. polgármester, elnök.

Aradi Kálmán,
titkár.

Ujabb statutum módosítás.

A folyó hó 19 ére egybehívott, majd 26 ára elhalasztott városi közgyűlés kétségtelenül egyik legfontosabb tárgya, a belügyminisztériumot megjárt városi szervezeti szabályrendelet újabb módosítása.

Szükségessé teszi ezt az a körülmény, mely szerint a belügyminiszter nem hagyta jóvá a 200 frtos tikkos alapot, sem a mi jó uraink vesszőparipáját, a rendőrtanácsosi állás szervezését, legszükségesebb azonban azon belügyminiszteri utasítás, hogy a város újabb tárgyalásokat folytasson a főkapitány méltányosabb rekompenzálása érdekében, a tőle most szabályrendeletileg megvont, de eddig általa magánvállalként kezelt járulatkiállítás jövedelmét illetőleg.

Mi már akkor hangsúlyoztuk, hogy a főkapitánnyal szemben azon eljárás, mely szerint tőle egy szépen jövedelmező vállalat elvétetik és ezért aztán évi fizetését 150 frttal emelik, sem nem jogos, sem méltányos. Ugyanezt mondja a belügyminiszteri leirat is, mely különben a statutum azon rendelkezését, mely a járulatokból befolyó jövedelmet

A leány szenvedélye nem ismer semmi akadályt és egész szerreleg is képes volna megküdeni. Biztatja a legényt, hogy ne féljen, megvédi ő mindkettőjüket:

„Édes apám hadd tudja meg, katonáknál üzessen meg, fegyver oltsa életemet. Helyt állok én bejem, ifjám.“

Csak nem nyugszik meg a legény, egyre keresi a kifogásokat. Szabadulni szeretne mindenáron és azzal áll elő:

„Pej paripám patkó nélkül, lovam háta csotár nélkül. éjszakai abrak nélkül. Nem mehetek türkmén leány.“

Kész a bátor leány a felelettel, hogy:

„Karperecem a patkója, selyem mentém takarója, drága gyöngyöm az abrakja. Kapj lovadra bejem, ifjám.“

Kifogy a legény a sok mentegetőzésből és emigy rimánkodik a türkmén leányhoz:

„Türkmén kertnek friss rózsája, est hajnali ég csillagja, kora reggel gyöngy harmatja. Nem mehetek türkmén leány.“

De jobban ért a leány a szép szóhoz és szerelme egész hevével, szenvedélye minden tüzevel azt susogja oda:

„Oh szerelmem, oh szultánom puha párnád fehér karom, selyem dunyhád sötét hajam. Kapj lovadra bejem, ifjám.“

Nem tagadhatja tovább a legény, bevalija a hűtlenségét. Gazdáknak telepedett le a faluba, szántás vetés a mestersége, de meg asszony is van a háznál:

„Pár okróm szent a réteken, gabánam terem a földéken, várvást vár az én hitvesem. Nem mehetek türkmén leány.“

Mintha csak szívet ölték volna ki e szókkal. Nem szerelmű szókra nyilnak többé ajsai és nem is ölelésre térlnak ki karjai. Szavai átok és emigy kárni Csáláb istenét:

„Farkas falja okreidet, vihar dulja vetésidet, temesed el ten hitvesedet. Átkozott légy esküszegő.“

És ezzel lovára kap, neki a nagy világnak. Hegyi zsebeket közé és rablónak csap fel, hogy a környék is meg remeg a hírdre. Azt a falut is egészező elpusztította, amelybe az ifju lakott és csak akkor tudták meg leány voltát, mikor holt teste került a szandárok elé.

Közi: L. A.

a köspénstárhoz utalja bevételeinek, teljes épségé ben érintetlenül hagyja.

Mindenütt máshol a miniszter ezen rendelkezését úgy magyaráznák, ahogy egyedül lehetséges, t. i. a belügyminiszter maga is helyesli és jóváhagyja, hogy ezután a járlatokból befolyó jövedelem a város bevételét sokasítsa, de ez ellenében aztán a főkapitány fizetése annyira emeltesék, hogy ebben méltányos kártalanítását lelje a tőle megvont javadalomnak.

A mi városi gondolkozásomunk azonban mindég visszasz, az illetékesek okoskodása nem okoskodás, hanem álokoskodás s így történik aztán, hogy ebben az ügyben is, a szervezőbizottság határozata és tanácsi javaslatként olyan elaborátum fog a városi közgyűlés elé kerülni, mely újabb bonyodalmakra vezet és amely a járlatok jövedelmének kérdését nem a miniszteri utasítás szellemében, hanem azzal merően ellentétben oldja meg.

A szervező bizottság bölcsesége ugya nis így határozott:

Mint hogy a miniszteri rendelet oda utasítja a várost, hogy a főkapitánynak, a tőle megvont járlatjövdelemért méltányos kártalanítást adjon; minthogy továbbá a főkapitány azt mutatja ki, hogy az esetben, ha teljesen kártalanítatlannak, fizetését tetemesen kellene emelni; minthogy végül *ily fizes felmérés mellett* a főkapitány évi fizetése több volna, mint a polgármesteré: ennél fogva a bizottság javasolja, hogy a járlatokra nézve is maradjon minden a régiben, vagyis, évi fizetése ezután is 850 ft legyen, a járlatokból befolyó jövedelmet ő élvezze, de aztán ő gondoskodjék a kellő hivatali személyeztről is e járlatok kiállításához.

Amennyiben azonban az új statutumnak a miniszter által is érintetlenül hagyott rendelkezése szerint a rendőrség személyzete — épp e járlatok hivatalos kiállítására való tekintettel egy iktató kiadó és egy irnokkal céloztatott szaporítottatni, ennél fogva már most az új szervezeti szabályrendelet e része is újabb módosítás alá essék, *előrről tetően úgy az iktatói-kiadói, valamint az irnoki állás.*

Ez a szervező bizottság javaslata, mely — valljuk meg — e kétségtelenül igen fontos kérdést olyanformán kívánja megoldani, mint néhai való *Kolumbusz* Krisztof a tojás hegyére való állításának kérdését megoldotta, amikor tudvaleg a tojás összeírt.

Szerintünk ennél a kérdésnél nem az a legfontosabb, hogy a városnak lesz-e és mi jövedelme a jövőben a járlatok kiadásából? — bár tagadhatatlanul ez is eléggé fontos.

De azt háttérbe szorítja teljesen az a kérdés, hogy a járlatok kiadása jövőben *ne magánvállalként*, ne csak úgy átabotában, hanem e célra *hivatalosan alkalmazott felelősségre vonható egyének által* történjék. Fontos továbbá az, hogy a város maga szervezzen minden szükséges hivatalt, ne pedig az egyes hivatalfőnökök szervezzenek a maguk rész szortjában külön *magán hivatalokat*.

A belügyminiszteri rendelet szövegében az áll, hogy a főkapitány *méltányosabb* rekompenzálására hívja fel a várost. Ez nem azt jelenti, nem is jelentheti azt, hogy teljes kártalanítást adjon neki és — azt ismétlenül hangsúlyozzuk — még az esetben, ha teljes rekompenzációt kellene adnunk, ha ennek folytán a járlatok kiállításáért befolyó összeg egy krajcárral sem sokasítaná a közjövdel-

met, még az esetben sem szabad a járlatok kiállításának ügyét a régi rendezetlen slendriában újból megerősítenünk.

Az az érv, hogy teljes kártalanítás mellett a főkapitány fizetése magasabb volna, mint a polgármesteré, valóban neveltséges.

Tessék a polgármester évi fizetését szintén méltányosan emelni, mert hiszen elég szegénytelen állapot az, hogy egy önállósággra törekvő város első tisztviselőjét, ki egész vagyonával felelős a város egész hivataltal-tületének minden cselekedetért, csak nyomóradságos évi 1400 ft-tal dotáljuk!

De egyébként sem helyes a szervező bizottság számítása.

Köz tudomásu, hogy a főkapitány a járlatok kiállításához napdíjasokat alkalmaz. Vásárok előtt pedig a rendőri személyzet ügyesebbjei és az egész iroda segítőknek ebben.

Vegyük számításba, hogy a főkapitány 2 napdíjast *állandóan* alkalmaz e célra. Ez összesen 730 ft-t évenként. Szentes város azonban ezzel nem látja kellően és rendszeresen ellátva a járlatügyet és ime alkalmaz, statutum-szerűen egy iktató-kiadót és egy irnokot, akinek évi fizetése együttesen 1000 ft. Ime, már ezen összehasonlításnál is 270 ft-ot esik a főkapitány teljes rekompenzálásának rovására, vagyis, már annyival kevesebb az az összeg, amelyre teljes kártalanítás esetén, évi fizetése emelésénél jogosan igényt tarthatna.

A rendőri irodaszemélyzet illeténi megcsontítása és az iktató-kiadói és irnoki állás újabb tervbe vétel előlirése, valamint a régi állapot visszaállítása mulhatatlan káros kihatással lesz egész rendőri intézményünkre, melynek ügye pedig ezzel a javulás legjobb útján volt.

A rendőri iktató-kiadó hivatalát csak talán nem azért vették fel a statútumba, hogy az iktató úr máhjárlatok kiadásával foglalkozzék? És bizonyára a járlatok kiállítását sem azért körtöttek a város által fizetett kezelő-személyzethez, hogy most meg már újból visszadobjuk a régi slendriába.

Tessék a főkapitánynak, a miniszteri utasítás értelmében *méltányos egyeséget* ajánlani, megvagyunk gyözdöve arról, hogy ilyen készséggel elfogad, mert lehetetlen, hogy hivatalát és a járlatügyet *ürelnek* tekintse.

De az a munka, amelyet a t. szervező bizottság a fent kit-jelt javaslataival végzett, nem felel meg a járlatügy kiváló fontosságának s a mellett olyan, mint néhai való *Uliesz* feleségének a kézimunkája, aki egyik nap mindég újból felejtette, amit az előző napon varrt.

Ilyen szűnellen fejtegetés mellett a statútummal soha sem jövünk renübe, kitesszük újabb felebbezésnek az egészét és beláthatatlan az idő: mikor fog hatályba lépni az új szervezési szabályrendelet.

Ujdonságok.

Szentes, 1891. febr. 22.

— A bíráló bizottságból. Vármegeünk állandó bíráló bizottsága a hét folyamán tartott ülésén foglalkozott *Filó* Timahér dr. városi főjegyzőnek a szentesi I. alválasztó kerületben megyebizottsági taggá történt megválasztása ügyével. Az igazoló választmány, mint köz tudomásu, ezt a választást megcsontította és a bíráló bizottság a választmány ezen határozatát most egyhangulag jóváhagyta.

— Beküldetett. A következő nyílt felhívást vettük: B. lapjuk mint olyan ismeretes a nagy közönség előtt, mely tekintet nélkül az ügyek bizonyos — nálunk már egészen otthonossá lett pártszempontokra — nyíltan szokott mindent peraktálni, és szabad véleményt nyilvánítani. Ez batorit fel arra, hogy a következő ügyben önközzök forduljunk. Négy éve, hogy a volt „*Szentesi Segélyegylet*“ üzleti működését beszüntette. Az egyiet illeten feloszlásával azonban nem követeztett be a végleges felszámolás, melyet bizonyos peres kintlevőségek hátráltaltak akkor. Négy év nagy idő, azóta mind hiába várjuk a volt segélyegylet végleges felszámolását, hogy amennyiben talán az emillett peres követelések behajtatnak, részbetétként a reánk eső osztalékok megkapjunk. Eddig azonban várakozásunk hiúnak bizonyult, mert dacára a hosszú négy évi időközagnak, mindmáig a legnagyobb bizonytalanságban vagyunk az iránt: befolytak-e a perelt kintlevőségek s ha igen, mikor fogja a volt segélyegylet felszámoló bizottsága a végleges felszámolást eszközölni? Aláírva: *Több volt segélyegyleti részvényes* — Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy illetékes helyen történt utánjárásunkra már is megnyugtató választ adhatunk azoknak, kik ezen ügyben bizalommal fordultak hozzánk. A dolog ugyanis ma így áll, hogy a volt segélyegylet peres kintlevőségeiből eddig több mint 4000 ft-t vált behajthatóvá, de behajtható a még hátralevő összeg is, mire nézve rövid idő kérdése már, hogy ez az összeg is befolyjon. A már befolyt összeg a segélyegyleti részvényesek javára a „*Szentesi Hitelszövetkezetnél*“ van gyűmölcsözötetés végett elhelyezve, amög per alatt levő kintlevőségek pedig szintén kamatalkal együtt hajtátván be, ha kissé későre is, de a segélyegyleti részvényesek kamatostól fogják megkapni még bentlevő osztalékukat. Szólgájon ez megnyugtatósukra.

— Bűnügyi vizsgálat. A vármege alispánjának és jegyzőjé karának panaszos feljelentésére a szegedi kir. törvényszék által *Sima* Ferencz ellen elrendelt rágalalmazási bűnügyben a f. hó 21-én folyt le a panaszosok és vádlott kihallgatásával a vizsgálat a helybeli járásbírósnál, mely e vizsgálat eredményét most már a szegedi kir. törvényszékhez terjeszti be.

— Miniszteri körrendelet. A trachoma szembetegség tejjedésének meggátlására tegnap érkezett le a belügyminiszternek egy körrendelete a polgármesterei hivatalhoz, melyben szigorúan utasítja az illető hatóságokat, hogy, emez országos baj orvoslására a esetleg tovatjeredésének meggátlására minden lehető óvintézkedést megtegyenek. Kertlenként kórházakat állítsanak, s a hosszabb időre távozó munkásnépet megvizsgáltassák, a területen tartozkodik elköltözökösését pedig, ha csak a végszükség nem kényszeríti, megakadályozzák, ha pedig eltávoztak tartozkodási helyük bejelentése mellett, a másik község értesítendő.

— Március 15 ike. 1848-iki szabadságharcunk dicső emlékezetének évforduló napját, március 15-ét, mint a múlt évben, az idén is ünneppéggel szándékozik megszentelni a szentesi dalegylet. Az ünneppé, egy délelött 11 órakor kezdődő matiné volna a vármegeház nagyterében, melynek programját egy a szabadságharcot méltató felolvasás és szavalat fogja képezni. Akik még visszémlékeznek a dalegylet múlt évi ezen ünneppégenek lélekemelő voltára, azok bizonyára mind örömmel fogadják e hírt, mely szerint a nevezett egylet az idén is azok köze sorakozik, akik március 15-ikét mint nemzeti ünnepet kívánják megszentelni.

— Amilyen a malac olyan a mise. Egy némelyike az isten szolgáinak furcsa *üélet* szemponból fogja fel a maga lelkesi hivatását. Árucciké válik kezében a szertartásos istenisztelet vagy prédikáció, amely fölött vásári alkudozásba bocsátkozni a hitfelekezettbeliekkel — éppenséggel nem tartja papi méltóságán alólnak. Mint egy csougról hozának beklüdtött levél leírja: a szentesi zsidó hitközség rabbija, *Klein* Jakab dr. is sokasítja azon lelkesek számát, akik

nél „amilyen a malac, olyan a mise.” A levél írja ugyanis arról értesít benntek, hogy a nevezett rabbi a f. hó 8-án tartott egy esküvői szertartás után, közvetlenül a templomból kijövet, e szavakkal fordult az „egyik lakodalmas vendéghez, névszerint Weiss Tivadar csongrádi lakoshoz: „Nem ilyen prédikációkat szoktam én tartani, — de 1 frtos prédikációk az is megjárja.” A rabbi ár e szerint — úgy látszik — mint valami arucikket, raktáron tartja a prédikációkat s a szerint, ahogy egyik híve gazdagabb szegényebb, jobban vagy rosszabbul fizet, rántja elő a hosszabb vagy rövidebb, jobb vagy rosszabb prédikációt, szóval: csakugyan a szerint szolgálja a misét, amilyen a malac. Hogy pedig a rabbi úr mennyire téved, ha azt hiszi, hogy ő ama menyegző alkalmakor a prédikációért csak egy forintot kapott erre néve felvilágosítjuk őt a saját díjlevegélből, melyet — úgy látszik — eddig érdemnek sem tartott elolvasni. E díjlevegél értelmében ugyanis menyegzők és temetések után 6 ft stóla van a részére megállapítva, amibe egy-egy, mindenkor elmondandó kis predikáció is belefoglalatik, ő tehát nem egy forintot, hanem ezáltal is 6-ot kapott.

— **Jótekonyság** Az országos vörös-kezeszt egyet szentesi fiókja, mint erről már hírt adtunk, elhatározta az anyaságba esett és nyomorral küzdő nőknek gyermekágyukban leendő segélyezését. Az egylet elnök sége, lapunk más helyén, e céből felhívást tesz „közzé a nemes emberbarátok jótekonyságához” péllá. Örömmel konstatahaljuk már eddig is, hogy a szép cél fogékony lelkekben visszhangra lelt nálunk s utjabban öv. *Jurénék* Edeleé úrnő 1 fitot, *Stammer* Sándorné úrnő pedig nagymennyiségű fr-her neműt küldött az egyletnek. A mai napról fogva már 4 szegény sorú nőt részesít az egyület segélyezésében s mint a segélyt nyújtó egyleti orvos, hozzáak intézett sorai ban írja, kívánatos volna, ha minél többben segítenek e n-m-s célt anyagi erejükhöz mérten felkarolni, mert amit nyomort e részben már eddig is látott, azt toll le nem írhatja s szinte csoda, hogy e nyomorultak közül csak egy is eleiben marad elhagyatott volta dacára.

— **Ad elpattant hur.** Jól jögyzi meg a „Csongrádmezei Híradó” f. évi 7 ik számának második cikke, az emberi kedélyburjánra célozván, hogy: „*Ne feledjék, hogy minden elpattant hur fájdalom hangot ad.*” Kétszük e mondas igaz volta magában az idézett cikk egész szellemében, mert az e egész cikkely csakugyan elejétől végig egy ilyen emberi kedély elpattant hurjának a fájdalom feljajdulása. De ne ker-se a cikkely írója a hur tufesztrőit másban. Vegye elő akár a „*Szentesi Lap*”-nak a megyei tisztújítási mozgalmak kezdetétől mostanig, valamint a „Csongrádmezei Közlöny és Híradó” eddig megjelent összes számain. Ne olvasson ez ezek közül egyebet, csak a saját lapjában megjelenő „*kannibál lakomát*”, vagy a „*Szentesi Lap*” aulpani nyakakat kitékerő cikkét — nyomban megtudja ha van benne egy kis öbirálat: kik észlelték ful azt a hurt is, amely elpattanásban im most olyan táj dalmas hangot ad idézett második kékben. De bizonyára megtudja e cikkéből azt is, kik loosították meg nálunk a helyi sajtóban azt a hangot, mely minden lehet, csak sojfohoz álló nem, azt a hangot, mely *tühellen állá potokat teremtett*, de amelyet mi, ahogy nem írtegytünk tőük, sohasem is iparkodtunk átmozni és lapunkba is bevenni, mert hiszen ezzel csak az önnaguk becserétet csorbítottuk volna. A beket — ezt már többször nyilban és őszintén megmondtuk — nálunk nál ki sem kívánja inkább de ez a beke aztán csakugyan minden utogondolatot ment legyen. Csak ez lehet becseret, tartás beke, mely mellett egyik párt sem kerül ki *verszett szárnnyal az ég roonok közül*.

— **„A szerelem, a szerelem.”** Bizony olyan sötét verem amélybe ki beleszik és benne van, csakugyan nem tudja, hogyan szabadul ki belőle. Nem tudta azt a jómódú kisasszony sem, aki — ahogy egyszer belesett a szerelem sötét verembe, a napokban

egyszer csak oda jutott, hogy — ha talán önkénytelen is — bűnöse lett az eredendő bűnnek, kioltván egy veréből való ártatlan csecsenő életét a szülés pillanatában, mielőtt az a magával jöhetően emberi féreg megpillantotta volna isten ragyogó napját. Ugy esett az, hogy a szerelem, ahogy az első ballepésre csábította a leányzót, ki sem észlelte többé karmai közül, míg anyává nem lett. Hej, pedig a szegény, az álszémre nem hamarosan lesz kísérő gonosz szelleme újabb bűnnek s a leányzó is, ahogy a napokban, családja körében vacsoráiban, egyszerre meglepetett a szülés fájdalmai által, kirohant az udvar egy félreeső helyére, talán önkénytelen és halálba vívű ezzel szive magzatát. A kis emberférget, az ártatlant, ki bizonyára nem volt részes a szülőlk eredendő bűnében, úgy vették ki aztán az emésztőgödörből, mikor a bent várakozó család végre aggodalmasan indult az anya keresésére és a félreeső helyen rátalált. Az esetet feljelentették a rendőr ségnek, mely az előnyomozás után az ügyet a büntenyítő járásbírószághoz tette át.

— **Első felolvasás.** Tegnap este volt a felolvasásokat rendező bizottság első szárnypórbálgatása a kaszinó termében, az első felolvasóest. A termet szép számú közönség töltötte meg ez alkalommal, mely feszült figyelemmel hallgatta úy *Balogh* János felolvasását vármegyénk régebb koráról, valamint *Filo* Tihamer dr. szép szavulátát és *P. Balogh* Mihály gyönyörű lehedűjétékát, lelkesen megaptolsva minden szerepelt. A felolvasó estét barátságos lakoma követte, melyen sokan vettek részt az ott maradt vendégek közül.

— **Olcsón — ingyen.** A közönség egy kis szép telettétését esel-kezte meg az *Emke* szentesi fiokgyuleta a f. hó 18-án, amikor is hangversenye 5 pontból álló programjából csak 3 pontot váltott be a maga eredeti voltában, az előre kibocsátott műsorozat szerint. Nem azért hozakodunk ezzel elő, mintha elég élvezetesnek nem tartanók e hangversenyt így is, ahogy lefolyt, mert hiszen *Nádayné* maga is elég a műsorozat, hogy mindenki oda siessen kedves művészetében gyönyörködni; — hanem felelmitjük azért, mert a hangverseny rendezősége olyan nagyon szereti mindég a mások tapintatlan voltát aposztrófolni, holott maga azon eljárása éppen nem val tapintatos voltára, mert először is, nagyon jól tudhatják biz' ök, hogy *Mikszáth* nem jön le vagy ha lejön sem olvas fel személyesen, de tudták azt is, már vasárnap, hogy *Náday* sem jön, mert, hiszen szer dára a nemzeti színházban az „*Ahol uat koznak*” című szindarab volt műorra ki üve, amely *Náday* nélkül elő s m adha tó; — másodsor meg felolvasások lehetnek a felől is, ahogy ily felütetésre szükség sincsen, mer' akár dr. *Filo* Tihamert, akár dr. *Filo* Lajost örömmel hallgajja a mi közönségünk mindenkor, hát még, ha *Nádayné* éneke is benn van a programban! Betetőzi a tapintatlanságot a „*Szentesi Lap*” f. évi 22-ik száma verécikkének egy passzusa, mely szerint „*Nádayné felstéges énekében, itt, e város falai között olcsón, ingyen gyönyörködhettünk.*” Hat, hiszen lehet, hogy egyesek olcsón plane ingyen gyönyörködték e valóban fenséges énekben, de ezt így kikürtölni hir lapilag, még is csak rettenetes nagy naïvítás.

— **Jótekonny gyermekek.** A felebaráti szeretet e jótekonny cselekedetek iránt való kora fogékonyágának szép tanújelét adta a helyben izraelita elemi népiskola több nő vendéke azzal, hogy szegényesűri iskolatár saiknak írószerekekkel történendő ellátása jávra gyermekbait rendeztek. A gyermekbait tegnap dolutan folyt le, tetszés szerinti belet idj mellett az egyház kántorának lakásán s a zene, egy szál citera alakjában ugyancsak a kántor szolgája — a jótekonny célra való tekintetből — ingyen szolgálta. A gyermekbait tisztajövedelme, vagyis bevételé csak 60 kr. volt ugyan, de hiszen nem is az összeg nagyságában rejlik e kis vigalom erköcsi értéke, hanem abban, hogy általa a gyermekkedély jótekonysági hajlama a maga egész náiv és nemes hamisítatlan voltában nyilatkozott meg.

— **Jégcsapok** Egy polgártársunk, aki valószínűleg a maga karán okult, arra figyelmeztetett, hogy a bekövetkező tavaszi olvadásnál különösen a déleak fekvő hazasi úca menti eresztein öles jégcsapok képződnek éjszákán át, melyek aztán nappal ujhól olvadásnak indulván egyes saját terühk sulyától leszakadozva, az azon járó közönség testi épségét veszélyeztetik. Hát szó sincs róla! Az ereszek csatornázatlan volta türethetetlen állapot s ha már ezen a bizon gyökeresen nem is lehet segíteni, annyit mindenesetre megtehetne a rendőrség, mint amilynek hatáskörébe a polgárok baleset elleni védelme is tartozik — hogy a háztulajdonosokat bíróságos terhe alatt szorítaná rá a jégcsapok napouként leendő levesésére.

— **Vitaestély.** A csongrádmezei gazdasági egyesület f. hó 22-én, azaz: vasárnap tartja meg 3-ik felolvasó estélyét a Kassaféle vendéglő éttermében. Kezdeté 7 órakor. Az estély tárgyai: A tavaszi árpa és vészéről. — Felolvasó: Nagyságos *Stammer* Sándor alispán úr. A luczernáról — felolvas *Zsoldos* Elek úr. A rendező gazdasági egyesület szivesen látja a gázlaközönség minden egyes tagját, tekintet nélkül arra, vajjon az egyletnek tagja-e vagy sem?

Köszönet-nyilvánítás.

Alóírott, a Magyar-francia biztosító részvénytársaságnál biztosítottam magamat a táruat ügynöke, Hoffmann Jakab kereskedő baleset ellen. A f. évi január 17-én véletlen baleset ért, amely hosszabb időre munkakeptelenné tón s a nevezett társulat, ahogy orvosi bizonylattal igazoltam az engem ért szerencsétlenséget nyomban kézzegesen fizetett ki munkakeptelenségem időjére 70 forint. Amidőn ezt a köfü ményt, mint a nevezett biztosító társaság előzekény köszönetének egy tanú-ágát nyilvánosságra hoztam, egyidejűleg nem mulasztom el, ezen társulatnak köszönetemet is nyilvánítani.

Szentesen, 1891. febr. 21-én.

Reichenbach Jakab,
pékemester.

A közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztőség!

Egy ízben, b. lapjuk mult számában már helyet kértém a „*Gazdak* és iparosok általános hitel-zövetkezete” helybeli részvényesi érdekében egy — eredetileg a „*Szentesi Lap*” szerk-zőségének szánt és hozzáam a nevezett lapban leendő közlés végett az intézet fővárosi központjából küldött nyilatkozatnak s ime, ujból azon helyzetben vagyok, hogy szivesseglükkel teltelintiben igénybe vegyem, helyet kérvén ugyanezen intézet másik, alant következő igazgatósági nyilatkozatának, amely eredetileg a „*Csongrádmezei Híradó*”-nak volt szánva, de am-lynek közvétételet a nevezett lap épp úgy megtagadta — dacára annak, hogy tölem a nyilatkozat eredeti szövegét átvette és máig sem adta vissza, mint ahogy ezt a „*Szentesi Lap*” szerkesztője is cselekedte.

A „*Csongrádmezei Híradó*”, erre bizonyonyal emlekezik meg a t. közönség, igen hevesen támadta meg a fentnevezett hitel-zövetkezetet, melynek központi „*gazdak*”-ágát nyilban azzal vadolta, hogy *törvénybe üt-köz és büntetendő cselekményt* követ el, amikor a részbetűikkel hátralekos részvényeseket perli. E vádban a nevezett lap az intézet alapszabályaira is hivatkozott, tehát — véleménye szerint — alapos okból vádaskodott.

Azt híhetné ez után akárki, hogy egy hirlap részéről, amely valakit vagy valamit nyilvánosan vádol, a legkevésbébb, amit lehet, az, hogy az általa vádolt valakinek magyarázó nyilatkozatát teljes szövegében közze tegye, — igaz, hogy jobában áll aztán azt a nyilatkozatot szerkesztőji megjegyzéssel kíséрни.

Igy láttam ezt az önök b. lapjában is, mikor a „*Szentesi Lap*” hirdetésíródjára vonatkozóan, készségesen helyet adtak a társulati főigazgató ur magyarázó nyilatkozatának.

Annyival meglepőbb volt hát reám, hogy a „*Csongrádmezei Híradó*” és a „*Szentesi Lap*”,

ahelyett hogy így tennének, egyszerűen melőzven az intézeti igazgatóság nyilatkozatának szó szerinti közzétételét, csak az erre vonatkozó szerkesztői megjegyzéseket hozták, amelyekben természetesen a maguk módja szerint magyarázták eljárásukat és bírálták újból a hitelszövetkezetet.

Igy a „Csongrád megyei Híradó” újból azt állítja — egyéb valjait most már visszavonja — hogy a szövetkezet igazgatósága méltánytalanul járt el a helybeli részvényesekkel szemben, amikor 3 évig várakozott, fel hagyta gyűlni a hátralékokat és most egyszerre, a legrosszabb időben tüzzel vassal hajítja be azokat.

Bizony még ez a vádja is alaptalan a t. hírlapnak, mert először is az az ősszeg, amivel a részvényesek az intézetnek tartoznak nem hátralék, amennyiben ez nem heti betétekre, hanem határozatlan 20 frtos név értékű részjegyekre alapított szövetkezet, amely azonban azon kedvezményt juttatja részvényesnek, hogy a 20 frtot 10 kros he'i vagy 40 kros havi részesítésben is törleszthetik. Nem felejtődik hátralékokról van tehát szó, hanem olyan mulandókos részvényeseken veszi meg most a szövetkezet a részjegy árát, akik elmulasztották, a nekik nyújtott kedvezményt. Ezen fölül határozatlan állíthatom, hogy ezen mulandókos részvényesek a helybeli fiók igazgatósága által is több ízben felszólítottuk a fizetésre, egy részüket fizetett is, de a többek közt például Sima Ferencz ur is, akít szintén több-zár felszólítottuk, mint az alatt közzölt II számu leveleiből kitűnik, máig sem fizetett s így a legjobb alkalmat szolgáltatta a helybeli részvényeseknek arra, hogy — ha ugyan pórra hagyja menni a dolgot — mennyiben felelt meg igazán hírlapjainak tisztének, mikor részvényestársait — pórnék akarta nekiugratni.

Amidőn I. alatt a „Csongrád megyei Híradó”-nak szánt, II. alatt pedig a „Szentesi Lap” szerkesztőjére vonatkozó leveleket szíves közlésére a tek. szerkesztőséget újból felkértem, vagyok

Szentesen, 1891. február 21-én.

Szöke István
a gazdák és iparosok általános
hitelszövetkezte szentesi fiók-
jának elnöke.

I.

Tekintetes Szerkesztő úr!

B-cse lapja f. évi január 31-iki számában „Egy hitelszövetkezet visszaélései” címmel cikk jelent meg névtelenül, mely a „Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezte” ügyével foglalkozva, a befizetés-ekkel hátralékos tagokhoz intézett felszólító levél tartalmát nemcsak az alapszabályokkal, hanem „egy kissé a büntető törvénykönyvvel is ellenkezőkébe jötnék” állítja: majd az alapszabályokat s különösen azok 15 és 17. §-ait magyarázgatja s ebből a tagok védelmére kelve kívánatni igyekszik, hogy a felszólítási ívet számszándékos tévedésbe ejtés, terrorizálás, panaszoként lép föl a zsidógyűlöli ősi hitelszövetkezet őszelmei ellenében.

Nem fogunk cikkiróval antiszemizmusunk miatt vitába eszkezküdni, hanem igen is foglalkozni kívánunk cikkiróknak főleg alapszabály magyarázatával. Hogy mennyire elűt cikkiró alapszabály- és törvény-magyarázata az arra hivatott illetékes közegektől, e célból legyen kegyes, szerkesztő úr, az itt előterjesztett két rendbeli ítéletet megolvasni s illetőleg cikkiró úrral megvitatni. Ha a cikköz urban csak fe énny mértéke van is meg az önmagát megismerni és tehetőségét öni-m-retehez képest mérlegelni szerelő szerényiségnek, mint a mily nemes pártosságán jánja föl védelméi szentesi tag társainknak mint a mily hősiés bátorsággal lép föl vad öként szövetkezetünk ellen, akkor nemcsak magába száll és megfogadja, hogy ha „nem tud arabusul, nem is fog kívánczoni beszélni arabusul”, hanem tanúságot adandó annak, hogy csakugyan jót akar, visszavonja könnyelműen odavetett valjait s a helyett, hogy a szövetkezezt tagokat irásban vállalt kötelezettségeit megtagadásra igazatná, meggyőzni igyekezendő azokat az éppen e célból rendelkezésre bocsátott ítéletek nyomtatásával is, hogy sokkal okosabban cselekezzenek saját érdekükben

akkor és úgy, ha szépen fizetnek, mintha pórra engedik terhelteni a dolgot s keresetű és nem keresztény prókátorokra bízzák védelmüket, hogy aztán háromszorosan is megfizessék azt, mint oktatlan tanácsadók hitegetésének feltűven talán megfizetni sem hitték magukat kötelezhetőeknek.

Legkevésbé szolgálhat pedig igaztásra az, mintha a pénz a fővárosba tereltetnék, miután az új alapszabályok szerint alakult helyi szövetkezetek teljes önállású élzének.

Különbö pedig az erkölcsi világrend — a melynek fentartásában a sajtó magának bizonyára részt követel — azt kívánna, hogy az értelmiségben fogyatosok ember társainkat erősítsük, mintsem gyöngítsük a kötelességérzet gyarapításában s kötelezettségeit teljesítésében.

Budapest, 1891. február 10. én.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezte
Igazgatósága.

II.

T. Szöke István elnök úrnak
Szentesen.

Ha a „Csongrád megyei Híradó” föl nem venné a nyilatkozatunkat, akkor azt „Szentes és Vidékében” kérjűk az ítéletekkel együtt közzéni. Ezvébiránt úgy tudjuk, hogy Sima Ferencz ur sz. igazgató (az sz. betű értelmét nem bírjuk; „szent” „szép” vagy más ezekkel épp-n nem harmonizáló jelzőt kell benne tisztelnünk) tagja szövetkezetünknek, ő is kapott felszólítást örv munkre fog szolgálni, hogy alapszabály és törvény magyarázat bíltésességének illetékes fórum előtti ragyogtatására az alkalmat mielőbb megadhasssuk.

Budapest, 1891. Február hó 10. én.

tisztelettel:

Gazdák és Iparosok
Általános Hitelszövetkezte
Éles Gusztáv.

BSARNOK.

Kadisai történetek.

V.

Ezöpus Kadisában.

Ismeritek a vén Ezöpus?

No, nem szíriusz-szüre nem, mert tudom, hogy soha egyötök sem lett személyesen bemutatva a jó öregnek, — hanem a medesz kemény padjáról, aholott is alkalmatok volt gyönyörködni az ő örökifjú kedélyvel, derős élethölességgel duzzadó állatmeséiben, ha ugyan leckekezőben sirva nem fakadtok olykor, mikor megakadva a penzumban, a tanár ur, jóakaratu dorgatórium-képen egy kemény barackot koppintott borzas östökü koponyáitokra.

Hát elhiszen, hogy ismeritek a jó öregot, bemagoltátok bizonyára az ő pompás meséjét is az oroszánbörbe bujt számarról, amely az állatkirály hatalmas sörényét félelmetesen rázatva, szivremgető hangjának vad ordítását utánozva akarta meghatni az erők vadait, de amelynek oroszánvöltában csak az együgyűek hittek; — nos, hadd mondók hát el nektek egy ehcz sokban hasonlatos embermesét, egy ahogy azt Kadisa Ezöpusától, vagy törökösen és Jókai szerint: Olaf-bet-gomál Molláh-jától hallottam.

Figyeljétek a mese szavára!

Érdekes és tanulságos!

Kadisa Ezöpusa, a vén Olaf-bet-gomál Molláh, kinek pergameen-szárzarszgu arcát ezer meg ezer apró barázdába szántotta a fölötté elviharzott évek ékéje, végig simogtatván bütykök ujjiával övig alálul-lámozó hófehér szakállát, mindig adta elő a kadisai embermesét:

A szöke Dunovo partján terül el a dicsőségesen uralkodó bölcs padisah, Feriz Jusszuf büszke palotával és közközzel ékes, ezer kupolájú főváros s a fényes paloták egyikében lakik Szákmitth Kolmán effendi az édes szavu — az igazhitűek egyik legtevésebb mesemondója.

Kora reggel van.

Szákmitth Kolmán effendi elvégezte a szertartásos mosakodást és bő káftánjába bujva, keleti kényelemmel helyeskedett el illatos mokrúja mellé, ajka közé vette a nárgyile szópokáját, mely körül csakhamar fűrgőn bodorodott a füst és ... gondolatai messze kalandoztak, talán ama mesét egyikének aranyos

szálait szöven; amellyekkel az igazhitű műzümánokat épp úgy elbájolja, mint a hitelen gyaurokot: mikor kök, ajtaja lágykényén sürű csoszogás, alázatos látkáparás hallszik, a bejáró szönyege szétnyílik és alázatosan, mély hajlongással botorkál be egy jól táplált mokány arcu alak, immigen járulván az édes szavu mesemondó elé:

— Allah kérim, Allah akbár! Légy ezerszer üdvözölve igazhitűek gyönyörűsége, gyaurok elbűvölője te, akinek szava hasonlatos a Háblál énekéhez, s akinek ajkán mént édes méz csörgedez a bölcsesség!

— La illah! viszon erre Szákmitth effendi. Guggolj ide mellém, a szönyegre, jövény. Vedd agyadra a nárgyilét és mond meg nekem: ki vagy és mi a kívánságod?

A jövény dereka e szöra büszkén egyenesedett ki.

— Hogy ki vagyok, kérded? S te nem tudnád azt? Nem ismerend Zima Feriz bejt, Kadisa legnagyob, legdicsebb férfiat, te, akinek tekintete hósoket keresztven édes szavu mesédhez, szokva vagyon bekalandozni a föld minden táját, amerre igazhitűek laknak! Én vagyok Zima Feriz bej, egy hős, aki méltó arra, hogy alakját tündéri meséid egyikébe szödd!

Szákmitth effendi szeliden mosolygott. Tetszett neki a beszéd, mely pompás alakkal kínálja új történetéhez és ahogy most tenyerébe taposván, a káfédzi elörohant, nyomban egy csésze illatos mokrúkat tételtet a jövényre elé.

— És mi a kívánságod. Kadisa hős? kérdezte, jól megnyomtatván az utolsó szót.

— Nagy sorm van, oh bölcsesség edénye, mesemondók fenséges fejedelme, dicső effendi. Tudod, hogy boszna véreink éltetőruinak az igaz hitűl. Frank divatot mimelnek, hajukat rövidre vágják, bajusztak tőben nyírják le s bizony-bizony mholnap egészen kivész a boszna igazhitűek fája, beleolvad a gyaurok törzsebe, kiket Allah átka teyzen elkárhoztakká!

— Tudom. No 's mi bajod ezzel?

Kadisa igazhitű, hosszuhajú műzümánjai, akik bennem tisztelik első vezérüket, akik a dicső Hrbhat Gyölya pasát választották meg diszolgártársuknak, egyeletet alakítottak a célból, hogy általa visszaveressék boszna véreinket az igaz türkenen hithez. Medresseket állítanak közöttük a mi edés zenéjű nyelvünknek és megtörjék a frank-divat varázsát, mely immáron elnyeléssel fenyegeti nemzetiségünket. Egyeletük e mellett még egy szép, dicső, nagy feladatot is vett magára: megtörni a zsarnokság hatalmat magában Kadisában, elűzven a kormányzósági épületből Kizilfin vojvodát és Isztamber vicevojvodát, átkozom a nevé, — akiknek helyére az igazhitűek közbizalma az én dicső személyemet kívánja hivatalba emelni, tisztességhez juttatni.

— Hallom szavadat; vágta ketté Szákmitth effendi a szöradatot; de nem értem: mi szerep jut nekem ebben?

— Nem érted? Halld tehát! Fényes ünnepre készül a kadisai egyelet. Begyűjti kávéháza nagy és diszes ternebe az igazhitűeket és gyaurokot, hadd epüljenek édes szavu mesékben, najadok ezüstcsengésű éneken, a tam tam zengő-bongó játékan és ami firt rakásra ভালoznak ezen menynei évezetekért, azt a mi boszna véreink visszahódítására fordítjuk. Jöjj, oh jójj le hozzánk ezen ünnepre bájszava mesemondó, légy egyike azoknak, aki bennünket a zsarnok hatalom megtörésében segít, hallasd közöttünk a te ékes hangodat, csepegtess fölénkbe bölcseséged édes mézét, amely hasonlatos a paradicsomi hurik ajkán illatozó harmathoz! Jöjj, jövej! Kadisa népe epvede vár, Zima Feriz a kadisai hős, készen tartja számodra muzsaavató legcuppánósabb eskőját, hogy homlokodat meghíesse!

Szákmitth effendi ajkából kihullott a nárgyile s szavakra, kurta lábait kirugva maga alól, hirtelen felpattant és két kezét két kerekded cipőjére illesztvén, oda plántálta magát Kadisa dicső férfira elé, hogy haragra gyult ábrátsattal feljelen:

— Én menjek közbétek? Én hallassam Kadisa igazhitű és gyauk kutajá előtt az én ékes hangomat? Avagy talán gúnyóli akarsz engemet elbizakodott Zima bej, hogy ezt a hangot ékesnek nevezed? Nem megyek! Epeláz gyötör, orvosi rendelre minden este mustárt kötik a talpamra, liktáriumokat nyeldek, hidegvizes lepedőt kötök a hasamra, mondod, hogy epeláz gyötör, nem megyek!

— Add hát legalább káftánodat, oh ékes szavu mesemondó! Leviszem magammal Kadisába, magamra öltöm az ünnepestéjén és ha még kegyesen megenedné, hogy egy órát most nálád időzvé, ellessem mozdulataidat, mimelni tanuljam szavadat: fogadom, hogy káftánodba bujva, Kadisa ünneplő népe nem ismer reám, hogy én vagyok-e te, avagy te vagy én.

A te édes meséd lesz, mely ihletet ád, hogy elhitessem a bárgyú tömeggel, miszerint bölcseséged színméze az, mellyel fülelt táplálom.

— Hm, no! Persze, hogy persze! elmélkedett a furcsa kívánságra Szákmíth Kolmán effendi. Nagy igazad van, dicső Zima bej! Fenséges tréfa, amit tervezel. Emlékezem, hogy mi a medresz komény padját ültem, egy rég elhalt bolcs meséjéből tanultam valami ilyest. Hogy is volt csak? Ah, igen! Az oroszlánbör meg Bálám túrelmes állata. Igen, csakugyan úgy volt. Jól van! Ime, vedd hát ez oroszlánbört . . . akorom mondani kaftánt, öitsd magadra és gondod legyen rá, hogy az oroszlán szava . . . akorom mondani Szákmíth meséje legyen az, amely az ünnep esténjén ajkaidon szárnra kél és senki észre ne vegye kaftánomban Bálám túrelmes állatának az ő időjós kiáltozását.

— Allah kerim! Bizzál bennem, oh dicső effendi! Zima Feriz nagy, Zima Feriz hatalmas, oroszlánbör-kaftánod pedig megfogja ihletni, hogy szava vetőlkedjen edességben a tideddel, bölcseségének színméze hitelt találjon Kadisa népeinél.

— La illah!
— Il Allah! — és elváltak.

Meghívók tudatják Kadisa igazhitű muzulmánjai és gyaur kutyáival, hogy fényes ünnepi est készül a hoszna testvérek segélyezésére és Zima Feriz lapja, a „Kadisi Igazmondó“ hírül adja a kitűnő vendégek névsorát, kik ezen ünnepre hozzának fáradsnak, hogy az est fényét emeljék.

Az ünnep napján külön felhívás megy a néphez:

„Igazhitű mozlímek és gyaur kutyák! Jöjjetek ki seregeltől a kadisi udvari vasut-hoz, ádvözölvi a mi dicső vendégeinket: Hrbath Gyolya pasát, Ters Kolmán effendit, Szákmíth Kolmán effendit, az édes szavú mesemondót, Athlei Feriz beget, a osernigrádi igazhitűek kedvencét és Náida Feriz effendi feleségét, a bajdala enokosnót, kinek eneke hasonlatos a búlvár varázsos dalával. Jöjjetek, jöjjetek!“

A tam tam fűléskötő hangja belármázza Kadisa utcáit. Jönnék, jönnék, már itt vannak mind, mind, akiket lelkesűten vártak.

Este pedig, ahogy kigyullad a kadisi kávéház nagy termének ezer lámpalángja, ahogy igazhitű muzulmánok és hitetlen gyaurok sokasága szorong a széksorokon és felülben a „binet“ elzáró titokzatos lepel, — im kilep a színe a Szákmíth

Kolmán effendi aranyos kaftánja, helyet foglal egy asztal mellett és megindul a mese . . . egy mese Zima Feriz bejéről, a Szákmíth effendi epelázáról, recsegő, rekedt hangjáról, a kadisi medresz egy volt életbölcséről, meg egy férjhez meneadó kis leányról.

Mese, mese mákos . . . azaz hogy, mákonyos. A közönség halgatja és ámul!

Ez-e a Szákmíth effendi édes szava, színméze életbölcsösége? A kaftán az övé, lehetetlen, hogy ő maga is benn ne rejtezzék! De hol? Merre?

Az elmékben homályos sejtelem kezd derengeni és akik az unalom mákonyának gondolatlágyasztó hatása alól szabadulni képeak, nagy bosszankodással látják rút rászedetősöket.

Hízen a kaftán a Szákmíth effendié! De ez a szó, ez a mesésövés, ez a feoesség és lapos terjengősség . . . minha régi, régi jól ismert, ezerszer meguntott, annyiszor elcsépeit historia volna . . .

Hirtelen világ gyul az elmékben.

— Igen, igen! Megvagyunk csalva, rá vagyunk szedve! hangzik a zúgóldás tompa moraja. Mert hízen ebben az aranyos kaftánban nem Szákmíth effendi, hanem Zima Feriz bej rejtezőik, csak meli a nagy mesemondó, az ékeszavú bolcs hangját, de a szellem, az a Zima Feriz bej alantjáró szelleme, melynek végnélküli meséit olyan gyakorlatunk meg a „Kadisi Igazmondó“ tárcájában.

Kadisa Ezópusa, a vén Olaf-bet-gomál Mollah b-fejezte meséjét. A tán végigsimogatván bütykös ujjával övig aláhullómzó hofehér szaklált, miközben pergamenszárak arcának ezer meg ezer barzdába rott izmai gnyosra mosolyra fíntorultak, vegtelen maliciával tette hozzá:

*Furcsán esett, de megeseit,
Mostanában ez az eszt,
Zima Feriz honában
Egy ünnepi programban!“*

KÖPE.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás

a t c magyar földbirtokos urakhoz és a gazdatiszti karhoz.

A magyar gazdatisztek és erdeszek országos segélyegyletének választmánya a több oldalról nyilvánult ohajtásoknak meg-

felelőleg, egy magyar gazdatiszti congressus megtartását elhatározta.

Célja ezen congressusnak a gazdatisztek erkölcsi és anyagi helyzetének biztosítása, a gazdatiszti nyugdíj intézet előbe léptetése, valamint egyéb úgy a gazdatisztek, mint a földbirtokosok érdekeit érintő nagy fontosságú kérdéseknek alapos megvígítása és megvitatása, ezen kérdések megoldásának előkészítése a szükségeseknek mutatókozó határozatoknak hozatala által.

A gazdatiszti congressus f. é. május hó 6—8. napjain Budapesten a „Köztelek“ (Üllői út 25. sz.) fog megtartani. A congressus ülésai mindig délelőtt 10 óraker kezdődnek.

Ezen congressuson minden magyar földbirtokos és gazdatiszti részt vehet, a ki ebbeli szándékát a congressus rendező bizottságnak legkésőbb f. évi ápril hó 20-ig bejelentési és az I ftrban megállapított részvételi díjat előre beküldi.

A congressus napirendje a következő: I. Elnöki megnyitó.

II. A gazdatisztek anyagi és erkölcsi érdekeinek biztosítása.

III. A gazdatisztek nyugdíj-intézetének felálltása.

IV. A tisztiz szótóliz rendszer előnyeiz a birtok jövedelmézese szempontjából.

V. Az elhelyezés szabályozása.

VI. Beadott indítványok és határozati javaslatok tárgyalása.

A gazdatiszti urakat felkérjük, hogy a congressus napirendjébe felvett fontos ügyek előzetes megbeszélése céljából vidékeiken özszejöveleteket rendezzenek és az ezen özszejöveleteken nyilvánuló nézeteiket a rendező bizottsággal közöljék ne terheltessenek.

A congressus érdekében való minden közleményt vagy megkeresést: a magyar gazdatiszti congressus rendező bizottságának Budapest, „Köztelek“ cím alatt kérjük beküldeni.

Budapest, 1891. február hó,
a magyar gazdatiszti congressus rendező bizottságának megbízásából:
Krocsák G. Emil.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mateny Ferenc.
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Sarg Glycerin-fog-Crém-je,
A fogak szépsége | Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztító szer

KALODONT
Orvosrendőrileg megvizsgálva.
Uton nagyon praktikus. Illosan áditó.
A leggyöngédebb fogzománcra is ártalmatlan.

Jegyzet: Németországban, Franciaországban stb. a legnagyobb sikerrel behozva, ugy az udvarnál, valamint a magas körökben és a legegyszerűbb polgári családna! használatban van.

Kapható a gyógyszerárakban, darabonként 35 krért. 50—23
Szentesen: id. Varady Lajos gyógyszerárában.

Bérbeadó szoba.
III. tized 380. szám alatti házamnál egy külön bejáratú szoba, butorozva vagy butorozás nélkül azonnal akár hónapszáma, akár egész évre bérbe adó.
Szentes, 1891. febr. 7.

Szöke István, bognármester.

Tihanyi Ferencnek
I. t. 493. sz. háza (szőlőskerttel) eladó, esetleg haszonbérbe adandó; továbbá a nagyonyomási I. oszt. földje, a téglaház mellett eladó.
3—3

Hirdetés. 3—2
III. tized 237. sz. a. lévő házam eladó, esetleg f. évi sz. György naptól bérbeadandó.
Dunás Varga Sándor.

8 érdemérem!
A legjobbban elismert
kéziharmonika
kapható

Trimmel N. J.-nél

Bécsben
VII. Kaiserstrasse 74.
(Lóvornat megállólhely a Burgvonalon)

Nagyraktára minden hangszereknek. Kifogástalan készítmények és olcsó árak.

Árjegyzék ingyen.

Hirdetmény.
Ifj. Zsoldos Ferencnek a kispiaconlévő háza kettél és a görögosi szélmála haszonbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal a gyár telepén.
3—2

!! Olcsó áron kiadó boltok !!
Szentesen a legelőnekkb forgalmu főúton Dobray Sándor újonnan épült házában, azonnal bérbevehető. 3—3

Kalpagos Szabó Lajosnál, a vasúti főutcában két egymásba nyíló utcza! padolt szoba, külön bejáratú, bútorral vagy anélkül éves lakásnak kiadó.

Koncz Imre I. tized 264. számú Turzó féle házában 4 útcza! padolt szoba hozzá tartozó melléképületekkel együtt, szent-György naptól bérbe kiadó, esetleg egy vagy két szoba magános úrnak butorozva is kiadó. Ugyanottan egy szatlas tanoncna! való fiú felvétetik.

Pászti Józsefnek
IV. tized 333. szám alatti jó karban lévő háza, mely áll 2 szoba, konyha, két kamra, hat lóra való istálló és kocsiszin, továbbá két kettős disznóólból, szabad kézből kedvező feltetelek mellett eladó. — Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

MÁRIACZELLI
gyomorcsépepek
készítve BRÁDY C. védangyalhoz címzett gyógyszerárában Kremlerben (Morvaország)
Elsimert kitűnőségű, gyomororóit és elevenítő hatású gyógyszer emésztési zavart esetében. Csak a mellékelt védőjeggyel és aláírással ellátott készítmény valódi.
Egy üveg ára 40 kr., nagy üveg (kétzsere) 70 kr.
Az alkotó részek nyilvánosságra vannak hozva
Gyógyszerárakban kapható

Kiadó lakás és bolthelyiség. 3-3

A Szentes-vidéki takarékpénztár új utcában levő saját házában eddigéig Jakó Mihály által bérelt egy tágas bolthelyiség, 3 szoba, konyha, kamara, pince, padlás és színből álló lakás f. é. Szent-György naptól kezdve haszonbérbe kiadó.

Feltételek a hivatalos órák alatt az intézet helyiségében megtehetőek.

Kiadó koresmahelyiség.

I. tized 590-ik szám alatt levő házam, jelenleg Halász-Szabó Sándor koresmahelyisége, mely 8 szoba, egy konyha, pince, kamra és mellékhelyiségekből áll, jutányos áron eladó, esetleg a f. évi szt. György naptól bére kiadó. — Értekezhetni velem eziránt a Sarkadi Imre-féle házban levő lakásomon.

2-3 Götzl Jónás.

Öltözék-szövegetek!

A legszebb minták magánvevőknek díjtalan és portómentesen. Eddig nem létezett mintakönyvek szabók részére porto nélkül, csupán 20 frt letétért. — mely összeg megrendelés esetén leszámítatik a számlából.

Öltözék-szövegetek.

Pervien és doszkinga a magas klérusnak, előírás szerinti szöveget cs. és kir. hivatalnok egyenruhához, veteránoknak, tűzoltóknak, tornászoknak és szolgáruhákhöz, Teke- és játékasztal szöveget, loden, vízmentes és vadászöltökhöz mosószöveget, utazó-plédek 4-14 frtig stb.

Aki jutányos, szolid, tartós, tiszta gyapjuszövetet és nem szétleben ajánlott olcsó rongyot akar vásárolni, mely a munka-díjra alig érdemes, az forduljon

Stikarofsky Jánoshoz Brünben.

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztóraktára.

Állandóan fél millió frt értékű raktáron és világ-kereskedésem mellett természetesen, hogy sok maradékszövet gyűlik össze; minden józan gondolkodó ember befájtatja, hogy annyi maradék és darabkából minták nem küldhetők, mert hiszen néhány száz mintarendelésnél rövid időn mi sem maradna raktáron. Epp ezért csakis szédülés, ha posztókereskedők maradék minták beküldését hirdetik és ily esetekben a beküldött minták posztóvegek és nem maradékok mintái: az ily eljárás célzatossága elég világos.

Nem tetőz maradékok becsorút-tnek, vagy a pénz adatik vissza. A maradékok megrendelésénél szükséges kivánn szín, mennyiség és ár megnevezése.

Szétküldés csakis utánvétellel, 10 frton felül bérmentve.

Levelezés magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven. 2-12

Öltözék-szövegetek!

A PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KERÜLET, SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„ZUM GOLDENEN REICHSAPFEL“.

Vértisztító labdacsoék, ezelőtt általános labdacsoék neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsoék csodás hatásait észerszeresen be nem bizonyították volna. Evtől-ele óta ezen labdacsoék általános elterjedésnek örvendenek és alig van egy család, melyben ezen kitűnő házi-szerből készlete nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsoék házi-szerül ajánlatnak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbeteg, kólika, vértulajások, aranyér, héit-tlenség s hasonló betegségekben. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénységre s az abból eredő bajknál is: így sápkórnál, idégességből származó fejtájáknál stb. Ezen vértisztító labdacsoék oly könnyen hatnak, hogy a legcékegyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, még meggyomokos által is minden aggodalom nélkül bevethetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacsoék fogyasztói a legkülönbözőbb betegségek után egészítettek vissza, azonosan látható, hogy ezeket, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsoékat egyszer használta, megvagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én

Tekintetes Úr!

Alfúrt kéri, hogy felelete hasznos és kitűnő vértisztító labdacsoéiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék

Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche, Flódnik mellett, 1887. szept. hó 12-én

Tekintetes Úr!

Isten akaratá volt, hogy az Ön labdacsoái kezem közé kerültek, melyeknek hatásait ezennel megírom. Én gyermekágyban meghűltem, oyan-nyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végzési és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatraemelő labdacsoái engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg ezt az eszközt. Nagy bizalom van, hogy ezen labdacsoék engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszaszerésére segítségül szolgáltak.

Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondok Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórsgáiban, már életét is megunta, melyről egybéként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitűnő vértisztító labdacsoéiból s azoknak állandó használatára folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel

W-inzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. március 27-én.

Tekintetes Úr!

Alfúrt ismételtan kéri 1 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoéiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésem kifejezési ezen labdacsoék értéke felett és azokról, a hol csak alkalom nyílik a szenvedőknek legmeglehetőbban fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára Önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8-án.

T. Úr!

Felkértem, miszerint az Ön vértisztító labdacsoéiból egy csomagot dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsoáinak köszönetem, hogy egy gyomorbeteg, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsoék nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsoék csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany bírodalmi almához“ címzett gyógyszer-tárban, Bécsben, I. Singerstrasse 15. sz. a készítenek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsoé tartalmazó doboz 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentesen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványon eszközöltek) bérmentesen küldésel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

mag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsoék a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánzóztanak; ennek következtében kéreik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsoékat, az utolai és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névalatirásával fekete színben és minden egyes doboz fedelére ugyanazon alárással vörös színben van állítva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szer minden köszvényes és csúszó bajok, u. m.: gerinc-agy-bántalom, tags-aggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fűszagatás stb. stb. ellen. 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Evek hosszú sora óta valamennyi bajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Stendel tanártól. Útós és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkötés, sebes-vagy gyuladt-mell vagy más ily bajknál, mint kitűnő szer lón kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tájokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. bérmentve 65 kr.

Útifüvedv egy általánosan ismert kitűnő házi-szer hurut, rekedtség, góros köhögés stb. ellen. 1 üvegeske ára 50 kr 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrottott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő házi-szer 1 üvegesével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-től. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt

Angol csodabalsam. 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balsam kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr. bérmentesen küldésel 65 kr.

Helső vagy egézség-só kitűnő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszereseti különlegességű raktáron vannak és a készlethez nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelések a legkorábbián eszélyözhetnek, ha a púósország előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly e-ekben történik a küldés, ha az özege előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.